

Pozdravljeni učenci/ke. !Današnjo uro boste preverili svoje znanje iz Državlanske in domovinske vzgoje in etike za 8. razred. Pošiljam vam rešitev vprašanj iz DKE iz decembra. Vaša naloga je, da naloge popravite in zapišete pravilne odgovore. Fotokopij ne bom priznaval, ko bom pregledoval preverjanje.

Seveda se je potrebno popravljeno tudi naučiti in znati.

DRŽAVLJANSKA IN DOMOVINSKA VZGOJA IN ETIKA

8. A

DATUM: 22. 1. 2021

UČNA TEMA: PREVERJANJE IN PONAVLJANJE »DEMOKRACIJA«

Preverjanje in ponavljanje DKE, 8. razred/december 2020

DEMOKRACIJA OD BLIZU

Ime in priimek: _____

1. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

2/

V 3. členu Ustave RS piše: »V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.«

a) Imenuj obliko vladavine, kjer ima oblast ljudstvo. **DEMOKRACIJA**

b) Kako državljani in državljanke izvršujejo oblast?

Izvršujejo jo neposredno in z volitvami po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.

2. Predstavi dve značilnosti atenske demokracije.

- a) **V atenski skupščini so pri odločanju sodelovali le odrasli moški državljani.**
- b) **Poznali so večinski način odločanja.**

3. Kako še pravimo volilni pravici žensk? Kdaj so ženske v Evropi in ZDA večinoma dobile volilno pravico?

- a) **SUFRAŽETA**
- b) **v začetku 20. stoletja., večinoma pa po 1. svetovni vojni**

4. Kaj je plebiscit? Kdaj je bil plebiscit za samostojno Slovenijo? Koliko volivcev se ga je udeležilo in kakšen je bil njegov izid?

- 5.
- a) **PLEBISCIT –je glasovanje izrednega pomena.**
- b) **Plebiscit za samostojno Slovenijo je bil 23. 12. 1990. Glasovalo je 88,5%, 95% jih je glasovalo ZA.**

6. Kdaj lahko poslanci v parlamentu glasujejo o sprejemu določenega zakona? Kakšna so pravila za sprejem ali spreminjanje ustave?

- a) **Poslanci lahko glasujejo o zakonu , če jih ZA glasuje 46.**
- b) **Za spremembo ustave jih mora glasovati 60.**

7. Kaj je pozitivna diskriminacija? Naštej nekaj družbenih skupin, ki jim je namenjena.

Pozitivna diskriminacija pomeni, da zakon posebej ščiti narodne manjšine in ranljive skupine .

To sta italijanska in madžarska narodna skupnost in Romi.

8. Opiši tri razlike med demokratično in nedemokratično (totalitarno) državo.

DEMOKRATIČNA DRŽAVA	TOTALITARNA DRŽAVA
Oblast se deli na tri dele.	Oblast ima ena politična skupina in vodja.
Svoboda mišljenja in ravnanja.	mišljenje in ravnanje določa vladar.
Vsak posameznik ima človekove pravice in svoboščine	Ni človekovih pravic in svoboščin.

9. Dokončaj poved: Aktivna volilna pravica pomeni, da

Ima vsak polnoletni državljan pravico voliti svoje predstavnike.

10. Koga v RS volimo po proporcionalnem sistemu?

Poslance v Državni zbor, poslance v Evropski parlament in člane občinskih svetov.

11. Splošno ljudsko glasovanje o neki zadevi na ravni države ali občine, ki se nanaša na usodo naroda ali države, se imenuje (obkroži pravilen odgovor):

a) plebiscit,

b) referendum.

12. Kaj v RS pomenita datuma 26. 12. in 25. 6.?

**26. 12. –pomeni razglasitev rezultatov plebiscita-PRAZNIK Dan samostojnosti in enotnosti
25. 6.- nastala je Republika Slovenija z odcepitvijo od SFRJ-PRAZNIK-Dan državnosti**

13. V tabelo vpiši kako je sestavljena posamezna veja oblasti. Če se zapis v tabeli slabo vidi ga preverite na str 35 v UČ.

zakonodajna oblast	izvršilna oblast	sodna oblast (vrste sodišč)
Parlament je sestavljen iz Državnega zbora in Državnega sveta.	Predsednik vlade in ministri.	SODIŠČA krajna, okrožna, višja, ustavno, delovno, upravno, vojaško, delovno, ustavno.

14. Razloži pojma: MAJNIŠKA DEKLARACIJA, AGORA.

Majniška deklaracija je izjava politične skupine DEMOS, ki je zagovarjala državno osamosvojitve Slovencev 8.maja 1989.

AGORA je bila atenska ljudsko skupščina.

15. Natančno preberi vsako trditev in obkroži ali DRŽI ali NE DRŽI:

8/

V atenski skupščini je pri odločanju sodelovalo celotno atensko odraslo prebivalstvo.

DRŽI

NE DRŽI

Med zgodnje skupnosti, ki so vzpostavile neke vrste demokracijo, uvrščamo tudi kneževino Karantanijo.

DRŽI

NE DRŽI

Teritorialna obramba je predhodnica slovenske vojske.

DRŽI

NE DRŽI

Pasivna volilna pravica pomeni, da ima vsak polnoletni državljan pravico voliti svoje predstavnike.

DRŽI NE DRŽI

Varuh pravnega reda v državi je izvršilna veja oblasti.

DRŽI NE DRŽI

Trditve, ki v 14. nalogi ne držijo, popravi tako, da bodo pravilne in jih zapiši na črte.

1. Odločali so samo polnoletni moški državljani.

2. Pasivna volilna pravica pomeni, da lahko kandidiraš in te volijo.

3. Varuh pravnega reda je sodna veja oblasti.

16. Poslance v Državni zbor RS volijo volivci na (obkroži pravilen odgovor):

a) predsedniških,

b) lokalnih,

c) parlamentarnih volitvah.

17. Naštej vsaj dve področji samostojnega odločanja občine, ki jo imenujemo tudi:

Lokalna skupnost.

a) Skrb za šolstvo in zdravstvo.

b) Vzdrževanje lokalnih cest.

18. Katere organizacije, zveze in združenja spadajo v civilno družbo v občini Ribnica? (Naštej vsaj dve taki zvezi, združenji.)

Rdeči križ, Karitas, Gasilci.

19. Kateri državni organ varuje pravice državljanov tako, da skrbi za nadzor nad izvajanjem predpisov v zvezi z osebnimi podatki in informacijami javnega značaja?

INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC

20. Kako Ustava RS obravnava pripadnike madžarske in italijanske narodne manjšine?

Obravnava jih kot avtohtone prebivalce, ki so jim zagotovljeni njihovi narodni simboli, uporabljajo svoj jezik, imajo dvojezično šolstvo in predstavnika v državnem zboru.

21. Kam se lahko pritoži slovenski državljan, ki mu delodajalec v službi neupravičeno zmanjša plačo (izbiraš lahko med centrom za socialno delo, višjim sodiščem, sindikatom in varuhom človekovih pravic)?

SINDIKAT